

Kemikalier finns i allt från läder, sjalar och vattenavvisande kläder till elektronik, termosar och möbler. Många produkter använder vi nära kroppen. Tyvärr vet vi inte så mycket om vad som händer i kroppen när vi exponeras för många kemikalier samtidigt och effekterna är ofta långsiktiga. Foto: E. Hedenfelt

Vi arbetar för en giftfri miljö

Flera myndigheter arbetar för att miljön ska vara fri från farliga ämnen. Centrala, regionala och lokala myndigheter har ansvar över att de regler som finns inom kemikalieområdet följs. Den centrala myndigheten som främst ansvarar för kemikaliefrågor är Kemikalieinspektionen. De har i första hand tillsyn över dem som tillverkar och importerar varor.

Andra centrala myndigheter som delvis ansvarar för kemikaliefrågor är Naturvårdsverket (kemikalieanvändningen i miljöfarliga verksamheter), Läke- medelsverket (läkemedel och kosmetiska och hygieniska produkter) och Livsmedelsverket (förpackningar som kommer i kontakt med livsmedel).

Miljökontoret är den lokala tillsynsmyndigheten som har tillsynsansvar över detaljhandeln. Vi arbetar för att öka kunskapen och medvetenheten om kemikalier genom olika projekt.

Denna informationsinsats syftar till att öka konsumentens kunskaper om kemikalieproblematiken. I andra projekt tittar vi på kemikalier i förskolan och på kemikalieinnehållet i ansiktsfärger och i förpackningar som kommer i kontakt med livsmedel.

Genom att minska användningen av kemikalier minskar vi också kemikaliemängderna i naturen, i vår vardag och i våra kroppar, och det mår vi alla bra av!

Vill du veta mer?

www.naturskyddsföreningen.se, sök på miljögifter eller kemikalier

www.kemi.se, sök på kemikalier

www.lansstyrelsen.se/skane, sök på kemikalier i vardagen

För ytterligare information kontakta:

Miljökontoret

Tel 0451-26 83 31

miljonamnden@hassleholm.se

Besök gärna vår hemsida:

www.hassleholm.se

**Hässleholms
kommun**

Hässleholms kommun · Stadshuset · 281 80 Hässleholm · vx 0451-26 70 00

www.hassleholm.se

Miljökontoret

Våga fråga om kemikalier!

Information till dig som är konsument

► Hässleholm nästa.

Till butiken	Behåll själv
<p>Innehåller vara farliga kemikalier? Enligt EU:s kemikalielagsutfrågning har den som tillverkar, importerar eller säljer en vara skyldighet att lämna information på konsumentens begäran om vara innehåller mer än 0,1 procent av ämnen som finns med på EU:s kandidatförteckning och som därmed är särskilt farliga. Informationen ska lämnas inom 45 dagar.</p> <p>Meddela mig om följande vara innehåller mer än 0,1 procent av något eller några av de ämnen som finns på kandidatförteckningen.</p> <p>Varans namn: Dagens datum:</p> <p>Svar inom 45 dagar till: Namn: Kontaktuppgifter (adress/e-post/telefonnummer):</p>	<p>Kemikalier finns överallt och vissa av dem kan vara farliga för hälsa och miljö. Exempel på kemiska ämnen som kan vara farliga: mjukgörande ftalater i plaster, flamskyddsmedel i elektronik och textilier, tungmetaller som kadmium, bly och krom i smycken och skinn, antibakteriella ämnen som silver, triklosan och perfluorerade ämnen i textilier.</p> <p>Hur kan jag som konsument påverka? Våga fråga vad varorna innehåller och kom ihåg att du har rätt att inom 45 dagar få reda på om en vara innehåller något ämne som finns på kandidatförteckningen (en lista med särskilt farliga kemikalier som uppdateras av europeiska kemikalie-myndigheten Echa). Var misstänksam mot varor som luktar starkt av kemikalier.</p> <p>Följande vara har jag begärt information om: Varans namn: Dagens datum: Butik:</p>

Så här kan talongen se ut som konsumenten lämnar till butiken för att få veta om en vara innehåller mer än 0,1 procent av en farlig kemikalie som återfinns i EU:s kemikaliemyndighets kandidatförteckning. Det går också bra att skriva en egen lapp där datum, butik och vara samt kundens kontaktinformation tydligt framgår.

Kemikalier i varor

När du som konsument ställer frågor bidrar du till att företagen måste ta ett större ansvar för varorna de säljer. Du kan alltid fråga i affären om du misstänker att en vara innehåller någon farlig kemikalie. Man kan inte se på en vara om den innehåller farliga kemikalier och varor behöver inte heller märkas om de innehåller något farligt.

När ett kemiskt ämne finns i en vara kan det under vissa omständigheter frigöras från varan. Det kan ske under tillverkningen, när den används eller när den blir till avfall. En del ämnen är farliga och kan påverka människors hälsa och miljön negativt.

Företagens ansvar

Det är företagen som tillverkar, importerar och säljer varor som är ansvariga för att de inte skadar människors hälsa eller miljön. Därför behöver de arbeta medvetet med kemikaliefrågor. Företagen måste ha kontroll på om varorna innehåller farliga ämnen, ställa krav på leverantörer och kanske göra egna stickprovskontroller. De ska också informera om varorna innehåller ämnen på den så kallade "kandidatförteckningen", EU:s kemikaliemyndig-

hets förteckning över särskilt farliga ämnen. Särskilt farliga ämnen har vissa specifika egenskaper:

- De är cancerframkallande eller kan skada arvsmassan eller fortplantningsförmågan
- De är långlivade, kan ansamlas i fettvävnad och är giftiga
- De är farliga på annat sätt, till exempel hormonstörande

Om en vara innehåller mer än 0,1 procent av en kemikalie som finns med på kandidatförteckningen har du laglig rätt att få veta detta inom 45 dagar från det att du frågar.

Miljökontoret har en talong (se bild ovan) som du kan använda dig av. Den finns tillgänglig på www.hassleholm.se/vagafraga för utskrift.

Alla varor innehåller kemiska ämnen

Kemiska ämnen tillsätts för att ge varan vissa egenskaper. Det kan till exempel handla om att göra en plast mjuk, ett tyg mindre brandfarligt eller att ge varan en blank metalllyta. Här är några exempel på farliga kemikalier i varor:

Kemikalier finns i allting omkring oss. Många produkter har särskilda egenskaper, som att vara slitåliga, vatten- eller smutsavstötande, flamsäkra, mjuka eller hårda och det är ofta kemikalier som ger produkterna dessa egenskaper.

- Mjukgörande ftalater i plastleksaker och andra plastprodukter
- Flamskyddsmedel i elektronik och textilier för att de ska vara mindre brandfarliga
- Fluorerade ämnen i textilier för att de ska vara vatten- och smutsavvisande
- Kadmium och bly i smycken och knappar
- Krom i skor och andra skinnvaror
- Antibakteriella ämnen i sportkläder och skor för att motverka dåligt lukt.

Giftrfri miljö – ett nationellt miljömål

"Förekomsten av ämnen i miljön som har skapats i eller utvunnits av samhället ska inte hota människors hälsa eller den biologiska mångfalden..."

(Illustration: Tobias Flygar, www.miljomal.se)

Välj giftrfritt!

Det är svårt att vara en medveten konsument, men det finns riktlinjer som underlättar klockare val. När det gäller produkter som möbler, köksartiklar, livsmedel, rengöringsmedel, hudvårdsartiklar och byggmaterial är det alltid bra att välja miljömärkta produkter. Att köpa begagnat kan också vara bra.

Särskilt viktiga är de varor som ska användas av barn eller nära huden, som kläder och skor.

Barnen exponeras mest

Barn äter, dricker och andas mer i förhållande till sin storlek än vuxna gör och får därför i sig mer kemikalier. Samtidigt genomgår de känsliga utvecklingsprocesser som kan störas av kemikalieexponering. Undvik därför leksaker som är gjorda av

mjukplast, luktar starkt av kemikalier eller parfym, känns som att de har en fet beläggning eller är tillverkade utanför EU där lagstiftningen kan vara svagare. Tvätta gärna nya leksaker och kontrollera att de är CE-märkta eller ännu hellre miljömärkta.

Kläder och skor

Tvätta alltid nya plagg innan de används. Undvik plagg som måste kemtvättas, då kemikalier kan sitta kvar i plagget efteråt. Undvik plagg med plasttryck (ftalater), vattenavstötande plagg (flourföreningar), läderprodukter (sexvärt krom), metall detaljer (tungmetaller), plagg som är antibakteriella (silver, triklosan) eller leta efter märkningar som visar att det farliga ämnet inte finns i plagget. I begagnade kläder har mycket av kemikalierna tvättats bort.